

Köszöntő

Hosszabb szünet után folytatódhat a 2002 szeptemberében útnak indult, de 2007-től az anyagiak hiánya miatt szünetelő időszaki kiadvány, a *Rendszerváltó Archivum* megjelenése. A megújuló sorozatot a Rendszerváltás Történetét Kutató Intézet és Archivum jelenteti meg, szorosán együttműködve a korábbi kiadóval, a Lakiteleki Népfőiskolával.

A *Rendszerváltó Archivum* induló száma az első lakiteleki értelmiségi találkozó 15. évfordulóján jelent meg. Háttéranyag akkor már volt elegendő, 2002-ben gyűjteményemben ezernél több irattári doboz, 800 hangkazetta, és több mint 300 videokazetta őrizte a megelőző negyedszázad ellenzéki megnyilvánulásait és a rendszerváltó történéseket. Az archiválás gondolata már a kezdetektől foglalkoztatott. A hatvanas évek végén néhány hónapig könyvtári segédmunkás voltam a Széchényi Könyvtár raktárai között. Szíj Rezső mellett tanultam meg a kisnyomtatványok tisztelétét, és a kéziratok megbecsülését. A korabeli plakátok, röplapok, meghívók, de még a gyászjelentések is korhangulatot idéztek, egy-egy történelmi esemény háttérét villantották föl, lényeges vagy apró mozzanatok értelmeztek. Az irattári tapasztalatok arra is megtanítottak, hogy felesleges nyomtatvány nincs, egyszer minden szöveges vagy képes papírlap dokumentummá válik, és segíthet eligazodni a távolabbi múlt hétköznapijaiban. Egy ilyen gyűjteményt szakszerűen kell megszerezni, és a megfelelő körülmények között kell tárolni. Ehhez viszont egy ilyen feladatra is alkalmas szellemi műhely létrehozásán kellett gondolkodni. Én arra a megoldásra jutottam, hogy népfőiskolát kell szervezni. A magam nagyon szerény lehetőségeivel próbáltam olyan cselekvő szellemi erő-

tereket létrehozni, amik hiányoztak a nagypolitikából. A fő gondolatom az volt: ember nélkül semmi sem lehetséges, intézmény nélkül semmi sem lehet tartós. Ez a Lakiteleki Népfőiskola fogadta be a hatvanas évek végétől tudatosan gyűjtött irat- és hanganyagaimat. Ez a bőséges és sokrétű irattár, a lakiteleki tállakozók, a szamizdatos irodalom és az

MDF történetének első éveit részletesen dokumentáló anyag lett a *Rendszerváltó Archivum* időszaki kiadvány tudományos háttere. Ezt a hazai irat-anyagot egészítette ki a magyar nemzeti emigráció dokumentum-gyűjteménye.

Biztos vagyok benne, hogy a sorozatunkban megnyilatkozó szellemiség nem múlik el nyomtalanul. Útravalóul kapják az új nemzedékek, az utánunk jövők, hogy azzal a hűséggel őrizzék és adják tovább, mint amilyen hűséggel az első kötetek alkotói a szabadság szellemének e dokumentumait összegyűjtötték és közreadták. Ahogy a múltat nem lehet eltörölni, úgy lezárni sem. A közelmúlt élő, eleven archívumából ma is érvényes, időtálló gondolatok, meg nem valósított, befejezetlen nemzetpolitikai törekvések élnek bennünk tovább, és adnak új feladatokat.

Lakitelek, 2016. október 17.

Lezsák Sándor
a Lakiteleki Népfőiskola vezetője